

از آن همه دیروز / بازخوانی تاریخ

از همکاری با شاملو تا ترجمه تاریخ ابن خلدون

عبدالمحمد آیتی اردیبهشت ۱۳۰۵ خورشیدی در بروجرذ به دنیا آمد. دوره دبستان را در مدرسه اعتضاد که قدیمی‌ترین مدرسه مدرن بروجرذ بود سپری کرد. سال ۱۳۲۰ وارد دبیرستان شد و پس از آن در مدرسه علمیه نوربخش چند سالی به فراگیری علوم اسلامی مشغول بود. سال ۱۳۲۵ وارد دانشکده معقول و منقول دانشگاه تهران شد و پس از به پایان بردن دوره لیسانس، به خدمت وزارت آموزش و پرورش در آمد. بیش از سی سال در شهرستان‌ها و تهران به عنوان دبیر به تدریس پرداخت. همچنین در دانشگاه فارابی و دانشگاه دماوند ادبیات فارسی و عربی درس می‌داد.

اولین بار به سال ۱۳۴۰ در «کتاب هفته» که به سردبیری احمد شاملو منتشر می‌شد، مطلبی با نام «باتلاق» نوشت و به‌دنبال آن، رمان «کشتی شکسته» تاگور را ترجمه کرد. وی از مترجمان بنام عربی به فارسی است و ترجمه‌های فارسی «قرآن مجید»، «نهیج‌البلاغه» و «صحیفه سجاده» را منتشر کرده‌است.

تا زمان مرگش عضو پیوسته فرهنگستان زبان و ادب فارسی بود. مهرماه ۱۳۴۸ به پیشنهاد مرکز انتشارات آموزشی به تهران آمد و در آن مرکز به کار مشغول شد. از دیگر ترجمه‌های او می‌توان به تحریر تاریخ و صاف و ترجمه تقویم البلدان اشاره کرد. در دوره بازنشستگی نیز تاریخ ابن خلدون (العبر) را در شش جلد، تاریخ دولت اسلامی در اندلس در ۵ جلد و تاریخ ادبیات زبان عربی و تاریخ فلسفه در جهان اسلام را ترجمه کرد. استاد عبدالمحمد آیتی ۲۰ شهریور ۱۳۹۲ در سن ۸۷سالگی چشم از جهان فروست.

خودزنی / محیط‌زیست

به خدا من وجدان ندارم

آرش خوزستانی

امان از بی‌خیالی، امان از تنبلی، امان از اسراف‌کاری، امان از ما ایرانی‌های بی‌خیال‌تنبیل اسراف‌کار، لطف‌پهتان بر نخورد. در این ستون قرار نیست لی‌لی به لالای خودمان و شما بگذاریم. ایبه نازل نشده که ما ایرانی‌ها به‌طور کلی و در همه چیز برترین و بهترین و فهمیده‌ترین مردم جهانیم. درست است که هنرهای بسیاری فقط نزد ماست اما اگر با چشمی حقیقت‌بین به خود بنگریم می‌بینیم که ما دچار بی‌هنری‌های فراوان هم هستیم. بی‌هنری‌هایی که تا قولشان نکنیم نمی‌توانیم برای برطرف‌کردنشان چاره‌ای بیندیشیم. بی‌هنری‌هایی که بنده در سطر اول این نوشته تنها به سه قلم ناچیز از آن‌ها اشاره کردم.

می‌خواهم مثل لات‌های کهنه‌کاری که بلد دعواهستند، در آغاز کار، چند خط پدر مادر دار روی خودم بپنندازم تا حساب کار دست شما خوانندگان عزیز بیاید. برای همین هم اسم این ستون را گذاشتم خودزنی. اول خودم را می‌زنم. اول به خودم می‌گویم آرش تنبیل بی‌مسئولیت‌خداشناس ازخودراضی….

من اگر همه این‌ها که گفتم نبودم، اگر آدم بودم، وقتی صبح کله‌سحر می‌خواهم مسواک بزنم، تمام مدتی که دارم به زعم خودم یک حرکت کاملاً پهداشتی و اخلاقی را به توصیه‌دینم انجام می‌دهم، شیر آب را باز نمی‌گذارم. من اگر وجدان داشته باشم نمی‌گذارم ظرف‌هایم سه روز توی ظرفشویی خشک شوند که آنوقت مجبور شوم برای شستن‌شان سه برابر دم‌معمول آب مصرف کنم. اگر وجدان داشته باشم برای تمیز کردن بالکن‌خانم‌ام تشت‌تشت آب روانه کوچه نمی‌کنم، بلکه با خریدن یک عدد «تی» ناقابل و مصرف حداکثر یک تشت آب قال قضیه را می‌کنم. من اگر وجدان داشته باشم،با شلنگ آب نمی‌افتم دنبال یک دانه برگ از درخت افتاده‌تا از حیاط خانه بیرونش کنم. من اگر وجدان داشته باشم نمی‌روم زیر دوش آب به مشکلاتم فکر کنم و آنقدر آن زیر بمانم تا حالم جا بیاید… به خدا من وجدان ندارم. اگر داشتم به این فکر می‌کردم که آبی که به راحتی دارم اینجا در پایتخت هدرش می‌دهم می‌تواند تشنه‌ای را در سیستان و بلوچستان سیراب کند. به این فکر می‌کردم که بنی آدم اعضای یکدیگرند… به این فکر می‌کردم که تشنگی خطرلی جدی است. بیشتر از این نمی‌توانیم به شوخی برگزارش کنیم. اگر بخوایم اینطور بی‌حساب و کتاب ادامه دهیم دیری نخواهد پاید که تمام تصاویر مان از سرزمین‌های سبز و رودهای جاری میدل به خاطره خواهد شد. چه می‌شود اگر ما ایرانیان هنرمند قایق‌های به گل‌نشسته هامون و ارومیه و زنده‌رود را جدی بگیریم؟ چه می‌شود؟ چیزی از هنرمان کم می‌شود خدای نکرده؟ حالا بگویید چندتای شما مثل آرش این نوشته نیستید. من که کنار تان نیستم. خودتان کلاهتان را قاضی کنید.

فارسی را پاس بداریم

هیچ چیز بدتر از بلا تکلیفی نیست

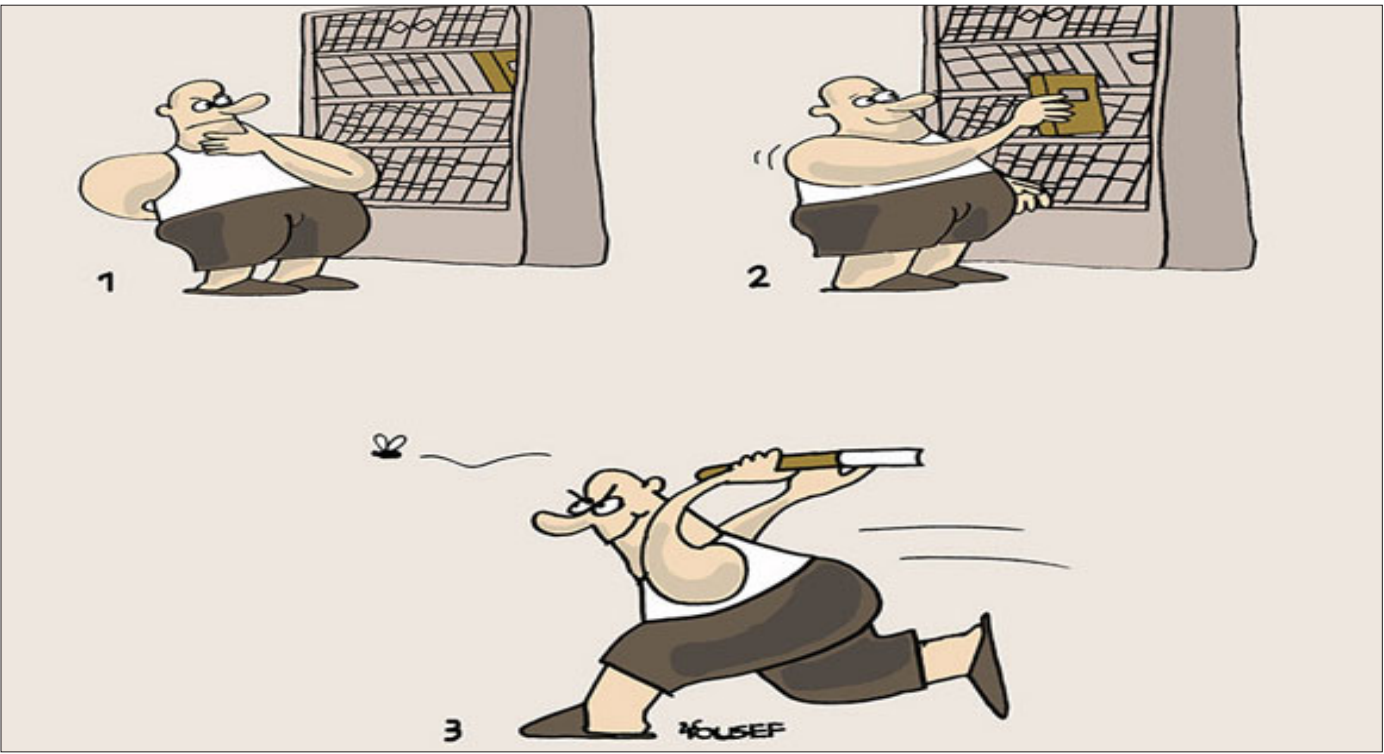
برای اینکه سر و شکل مطالبی که می‌نویسم مرتب به نظر برسد بهتر است از شیوه‌نامه‌ای مشخص استفاده کنیم. با توجه به اینکه در رسم الخط فارسی و پیوسته‌نویسی و جدانویسی واژه‌ها در زبان ما اختلاف نظر‌ها فراوان است، و تقریباً هر نهاد و موسسه و بعضاً هر ویراستاری در این زمینه ساز خودش را می‌زند، درست‌ترین کار این است که ما فارغ از ادله‌ای که هر یک از این بزرگواران در تایید سخن خود می‌آورند، شیوه‌نامه فرهنگستان زبان و ادب فارسی را مد نظر قرار دهیم. راستش را بخواهید من یکی از آن ویراستارهای هستم که اساساً بحثی بر سر جدانویسی یا پیوسته‌نویسی کلمات ندارم و معتقدم بهتر است متن از این جهت بکدست باشد. حالا چه جدانویسی ملاک و معیار باشد و چه پیوسته‌نویسی. چرا؟ برای اینکه در این دنیا هیچ چیز بدتر از بلا تکلیفی نیست. پس باید حواسمان جمع باشد که متن ما از نظر رسم الخط از شیوه‌ای معین و مشخص پیروی کند. ممکن است شما بفرمایید شیوه‌نامه فرهنگستان به‌بعضی نکات اشاره نکرده، حق باشماست. برای همین بنده در اینجا به برخی از نکات مورد نظر شما همکاران محترم رسانه‌ای از پیش فکر کرده‌ام

تقدیم به: سقراط و حافظ

انتشارات ققنوس «فلسفه ارتباطات» را منتشر کرد

انتشارات ققنوس کتاب «فلسفه ارتباطات» را که شامل تعدادی از مقالات حوزه فلسفه و فرهنگ با ویرایش کنستانتین بودوریس و جان پولاکاس است با ترجمه غلامرضا آذری و حسین کیانی راهی منتشر بازار نشر کرد. نسخه اصلی این کتاب را سال ۲۰۰۲ مرکز بین‌المللی فلسفه و فرهنگ یونان منتشر کرده است. مرکز بین‌المللی فلسفه و فرهنگ یونانی یک نهاد دانشگاهی، پژوهشی و فرهنگی غیرانتفاعی است. مقر این مرکز در جزیره ساموس (فیثاغوری)، سرزمین ایونیا، قرار گرفته که زادگاه فلسفه است. هدف این مرکز ارتقای پژوهش‌های بین‌المللی در باره فلسفه یونانی و هماهنگ‌سازی، رشد و توسعه تحقیقاتی است که به دست اهل فن در زمینه فلسفه و فرهنگ یونانی انجام شده است. از دیدگاه این مرکز، فلسفه یونانی شامل خلق آثار فلسفی یونانی از زمان پیش سقراطیان تا به امروز می‌شود؛ چرا که این آفرینش‌های فکری به همان زبان یعنی زبان یونانی بیان شده‌اند. «فلسفه ارتباطات» شامل تعدادی مقاله از نویسندگان و محققان مختلف در باره موضوعاتی است که مرکز بین‌المللی فلسفه و فرهنگ یونان در باب آن‌ها پژوهش می‌کند. کتابی که ترجمه و توسط ققنوس منتشر شده است، جلد اول «فلسفه ارتباطات» است. نویسندگان اثر، در ابتدای کتاب آن را به مناسبت دو هزار و چهارصدمین سال میلاد سقراط به او تقدیم کرده‌اند. مترجمان اثر نیز، ترجمه خود را به حافظ شیرازی تقدیم کرده‌اند. این کتاب ۱۷ بخش دارد که به ترتیب عبارت‌اند از: «گفتمان و گفت‌وگو: پرسش‌هایی که باید پیش از مطالعه ادبیات دوره گذار حل و فصل شوند»، «دسترسی به نوس»، «چالش‌های اخلاقی برای ریطورنقای ارسطو در عصر ارتباطات واسطه‌مند»، «مکالمه‌ای درباره فضیلت روزمره: ارتباطات سقراطی به مثابه غایت، نه ابزار»، «کایروس و بیان: مفهوم‌سازی‌های مقابسه‌ای بلاغت در یونان و چین باستان»، «نظریه ارزشیابی برهان ارسطو»، «لوگوس و کثرت‌گرایی: بنیان‌نهضت سوفسطایی»، «تخیل در ارتباطات

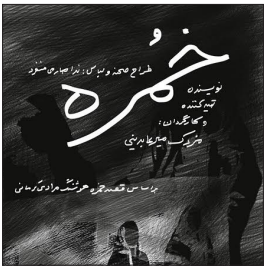
گردش روزگار برعکس است

من یار مهربانم / دانا و خوش‌بینام / گویم سخن فراوان / با آنکه بی‌زبانم…

با کاروان حله / اخبار هنر

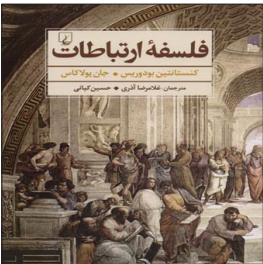
تنهایی در کویر به روایت خمره

مزدک میرعبادینی نویسنده و کارگردان نمایش خمره در خصوص روند شکل‌گیری این اثر نمایشی به خبرنگار تئاتر هنرآنلاین گفت: من در ابتدا دنبال موضوعی بودم که بتواند علاوه بر نوجوانان برای بزرگسالان نیز جذاب و قابل توجه باشد تا اینکه به این نمایش رسیدم و در حقیقت با این اثر در دل روستا و زندگی ساده آن‌ها رفته‌ام و تفاوتش را با زندگی شلوغ و ناهنجار شهری به تصویر کشیده‌ام ضمن اینکه به مضضلات فقر و بی‌آبی هم توجه شده است. او درباره موضوع این نمایش نیز توضیح داد: این نمایش درباره مدرسه‌ای است در روستا که همه آن‌ها از یک خمره آب می‌خورند اما روزی این خمره در نتیجه یک اتفاق ناگهان می‌شکند و در ادامه، نمایش سختی و مشقتی را که دانش‌آموزان به همراه معلم خود برای درست کردن این خمره متحمل می‌شوند نشان می‌دهد. این کارگردان تئاتر در توضیح شیوه اجرای نمایش نیز گفت: در طول نمایش شاهد خواندن دو بیتهی و لالایی‌هایی هستیم که تداعی‌کننده حال و هوای تنهایی و فضای کویری منطقه‌ای است که داستان نمایش در آن می‌گذرد که می‌توان گفت به نوعی تکمیل‌کننده فضای نمایش است. این هنرمند که در خمره نقش معلم را ایفا می‌کند، در رابطه با نقش خود متذکر شد: با توجه به اینکه پیشتر به حرفه معلمی مشغول بودم، این نقش رانز دیک به خودم می‌دانم و بسیار به آن علاقه‌مندم. نمایش خمره از ۱۴ تا ۲۵ شهریورماه هر شب ساعت ۲۱ در سالن خلیج فارس فرهنگسرای نیاوران روی صحنه می‌رود.

یارب مکن از لطف پریشان ما را
هر چند که هست جرم و عصبان ما را
ذات تو غنی بوده و ما محتاجیم
محتاج به غیر خود مگردان ما را
(ابوسعبد ابوالخیر، قرن چهارم و پنجم، رباعیات)

سوت پایان

فلسفه ارتباطات
گردآوری و ویرایش: کنستانتین بودوریس / جان پولاکاس
ترجمه: غلامرضا آذری / حسین کیانی
انتشارات ققنوس
شمارگان: هزار و ۱۰۰ نسخه
قیمت: ۲۸ هزار تومان
صفحه ۴۳۹

موضوع به آسانی اتفاق نمی‌افتد. برعکس، آمارهایی در باره استفاده از شبکه در جهت مخالف وجود دارد: در آمریکا حدود هفتاد درصد کاربران روزمره شبکه‌های اجتماعی فقط از صفحات جنسی دیدن می‌کنند. اینترنت همچنین موثرترین وسیله برای گسترش تنبھکاری بین‌المللی است. در اینجا ممکن است سوال شود رسانه‌های فباورانه از چه نظر با دیگر انواع وسایل ارتباطی مثلاً فیلم تفاوت دارند. این دلیل تمایز مهمی را به دست می‌دهد. من به طور کلی به مسئله چگونگی تأثیر استفاده کنونی از فناوری ارتباطات و اطلاعات بر شخصیت انسان و زندگی اجتماعی پرداخته‌ام و…».

تلاقی عشق و سیاست در خانه متروک

کارگردان نمایش خانه متروک می‌گوید؛ این نمایش به حال و احوال آدم‌هایی نه چندان دور از زمان ما در فضایی که شاید اکنون برای ما خاطره‌ای در ذهن پدر بزرگ‌ها و مادر بزرگ‌ها باشد، می‌پردازد. پس از اجرای موفق «تمرد از حکم تیر مسجد گوهرشاد» اکنون گروه ساج نمایش خانه متروک را به نویسندگی و کارگردانی علی مست علی در تماشاخانه فنی‌زاده روی صحنه برده است. مست علی در خصوص داستان این نمایش گفت: خانه متروک روایت عاشقانه‌ای است که در بستر سیاست روزهای کودتای ۲۸ مرداد این عشق گم می‌شود و در شب ۲۸ مرداد بر خانه‌ای در خیابان بهارستان تهران، دلشوره‌ای ماندنی می‌شود. به گفته او پس از برگزاری آیین افتتاح نمایش خانه متروک، توسط هنرمند برجسته سید مهرداد ضیایی در روز ۱۲ شهریور در تماشاخانه فنی‌زاده تهران، این اثر با استقبال خوبی از سمت مخاطبان در حال اجراست. گفتنی است در نمایش بازیگران نسل جوان تئاتر و سینما به ایفای نقش پرداخته‌اند. بازیگرانی چون: آریا توسلی، شفق خانی، بهارک صالح‌نیا، احسان عباسی، پوریا عبیدی، مریم قربانیان، کاوه مرحمتی، از دیگر عوامل این نمایش، سجاد سلمانیپور: مدیر تولید و برنامه‌ریز، سپیده سلطانی: مشاور و مدیر اجرایی، آزاده قوام: طراح لباس، سمیه فراهانی: طراح گریم، سعید براتی: طراح نور، سینا جعفری کیا: آهنگساز، حدیث قربانلو و حمیرا کامل: مدیران صحنه را می‌توان نام برد. این نمایش تا پایان شهر بورماه هر شب به جز شنبه‌ها در ساعت ۱۹:۳۰ در تماشاخانه فنی‌زاده روی صحنه است.

– که به جز در آنکه و اینکه در بقیه موارد جدا نوشته شود. اگر منظور از ترکیب آن و که این عبارت باشد: آن کسی که، حتما این دو کلمه را جدا از هم می‌نویسیم.

– آنجا و اینجا متصل نوشته شوند.

– آنچه متصل نوشته شود.

– تشدید و اعراب و نیز همزه به نشانه کسره اضافه فقط در صورت اِپهام یا التباس معنایی گذاشته شوند.

– در صورت نیاز به وجود همزه به نشانه کسره اضافه که «ء» استفاده شود نه از «ی».

– تر و ترین جدا و با نیم‌فاصله نوشته شوند مگر در کلمات تک‌جایی.

– تونین و همزه فقط در جملات عربی و آیات و احادیث استفاده شوند.

– در متن به جای علامت % از کلمه درصد با یک فاصله از عدد استفاده شود. در جداول علامت % به کار رود.

و شیوه‌نامه تکمیلی خود را بر این اساس تنظیم کرده‌ام که مشروح آن در ادامه از نظر می‌گذرد:

– در مورد جمع یا مفرد بودن فعل برای نهاد جمع غیرجاندار مبنا شیوه‌اداکردن و روانی جمله است.

– برای نیم‌فاصله به هیچ عنوان کلید ترکیبی کنترل + منبها به کار نرود و به جای آن از کنترل + اسپیس یا کنترل + شیفت + ۲ استفاده شود.

– قبل از سه نقطه اسپیس نباشد.

– برای از خط تیره از کلید ترکیبی J + Shift استفاده شود تا خط تیره درست روی خط کرسی قرار بگیرد. قبل و بعد از خط تیره اسپیس زده شود تا خط به کلمه نچسبد.

– نقل قول‌های مستقیم در گیومه قرار بگیرند.

– در متن فارسی حتما از گیومه فارسی استفاده شود (با ه‌وسیله کلیدهای Shift + K و Shift + L / «»).

– های جمع به جز در آنها و اینها در تمام موارد جدا و با نیم‌فاصله به کار برود.